

D. A. Cramer-Schaap

De weg van de drie koningen

Midden in de kamer van de Provençaalse boerderij knapte en knetterde het houtvuur. Grootvader zat in zijn leunstoel naar het spatten van de vonken te kijken, maar Brigitte had daar geen tijd voor.

Vader en moeder waren in het oude fordje al vroeg met Raoul naar de stad gereden voor de kerstboodschappen.

„Jij bent vorig jaar mee geweest,” had moeder gezegd, „jij blijft nu maar thuis, anders is grootvader zo lang alleen!”

Het was wel een teleurstelling voor Brigitte geweest: tegen Kerstmis waren de winkels in de stad Aix-en-Provence nog mooier dan anders. Zij wist nog precies hoe het een jaar geleden geweest was: in het grote warenhuis had een kerstboom vol lichtjes gestaan die wel tot de zoldering reikte, en ze had van vader een roze koek gekregen in de vorm van een hart met suikeren engeltjes erop. Die koek had ze pas in de zomer opgegeten, omdat de vliegen er toen op af kwamen, en toen zelfs had zij het nog jammer gevonden. En moeder had op ijs getrakteerd en ze had een nieuwe jurk gekregen, die nu nog altijd haar zondagse was.

Moeder had wel aan haar gezichtje gezien hoe groot de teleurstelling was. „Weet je wat?” had ze gezegd. „Dan mag jij in de tijd dat we weg zijn het kribbetje in orde maken!”

Het kribbetje! Brigitte was er helemaal door opgefleurd!

Nu moet je weten dat in de Provence, de streek in het zuiden van Frankrijk waar Brigitte woonde, bij de boeren het kribbetje de plaats van onze kerstboom inneemt.

Vader had nog gauw de mooie met goudpapier beplakte kist van de zolder gehaald waar alles in opgebouwd moest worden en die daar nu alweer een jaar op Kerstmis had staan wachten. Kijk, de stenen waarmee je zo fijn rotsen maken kon, lagen er nog in. Nieuw mos voor de paadjes kon ze achter de boerderij in het bos wel vinden. Ze was het gauw gaan halen. Met het muilezelpad en het brede pad voor de karretjes was zij vlug klaar. Een stukje spiegelglas tussen twee stenen met wat mos eromheen werd een meer!

„Kijk toch eens, grootvader, wat een mooi meertje!”

„Prachtig,” bewonderde de oude man, „net echt!”

Gelukkig: alle figuurtjes die ze nodig had, waren er nog. Stuk voor stuk nam Brigitte ze liefkozend in haar handen: de vrouw die het Kindeke Jezus een kipje komt brengen, dat ze aan de poten vasthoudt, de kop naar beneden; dan de trommelslager met de trommel die aan koorden om zijn hals hangt en, achter hem aan, de boeren die lammetjes dragen! En dan niet te vergeten de herders met hun schapen! Het was of ze nu pas echt ging beseffen dat Kerstmis voor de deur stond.

Achterin, in het midden, zette ze de strooien hut, die van voren open was. Eerbiedig legde zij er op wat stro het Kindeke neer; zijn ouders, Jozef en Maria, hoorden daar natuurlijk vlak bij, de os en de ezel niet te vergeten!

„Heb je er wel aan gedacht, dat alle mensen zich in de richting van de stal moeten bewegen?” klonk grootvaders waarschuwend stem.

Natuurlijk had Brigitte daaraan gedacht; dat sprak toch vanzelf! Maar, wat erger was: de Drie Koningen waren er niet! De plaats op de drempel, waar zij met hun geschenken moesten staan, was nog leeg!

„Grootvader, de Drie Koningen zijn er niet!” riep ze verschrikt.

„Natuurlijk niet, die zijn toch nog onderweg!” Dat was een grapje van grootvader, maar toen hij zag hoe onthutst ze keek, kwam hij goedig meezoeken. „Zij moeten er zijn; moeder heeft vorig jaar op de markt toch nieuwe gekocht.”

En ja hoor, uit een doosje kwamen ze tevoorschijn, in watten verpakt, tegelijk met de engelen!

Eindelijk stond alles dan toch op zijn plaats, juist toen het tijd was om de soep te gaan opzetten, die moeder de vorige dag gekookt had.

Samen stonden ze nog even naar het pronkstuk te kijken, en dat was maar gelukkig ook. Want op hetzelfde ogenblik zagen ze dat de ster ontbrak die de Drie Koningen de weg moest wijzen. „Die is verleden jaar toch in brand gevlogen!” herinnerde Brigitte zich. „Raoul had vlak eronder een kaars gezet!! De hele stal had af kunnen branden!”

„Vandaag nog zal ik een nieuwe maken die nog veel mooier is,” beloofde grootvader.

„Een staartster aan zilverdraad!” Dat vond Brigitte een prachtig plan.

Op haar vingers telde ze af wat er allemaal nog moest gebeuren vóór het kerstavond was: de boter rondbrengen, moeder helpen met bakken, alles vóór Kerstmis nog een goede beurt geven, en o, nog veel meer, te veel om op te noemen. Hoe zou ze ooit klaar komen? De middag vóór Kerstavond wilde ze met de andere kinderen mee de

Drie Koningen tegemoet.

Die kwamen uit Aix, maar ze konden langs drie wegen hun dorpje Tavernes bereiken. Het was altijd maar de vraag welke weg ze zouden nemen!

Elk jaar trokken de kinderen van Tavernes in een lange stoet erop uit, maar nog nooit was het hun gelukt ze te zien te krijgen. Moeder was, toen ze nog op school ging, ook altijd meegegaan. Maar mis hoor, geen Koning gezien!

De grote kinderen geloofden er niet eens aan; sommigen wilden niet meer mee. Maar Brigitte wel.

Het was al heerlijk samen op weg te gaan en bij elke bocht van de weg te denken: zouden wij ze nu zien? Je werd helemaal warm van de spanning en je voelde je hart kloppen.

„Grootvader,” zei ze opeens, en ze legde haar lepel neer, „bent u vroeger ook meegegaan, de Koningen tegemoet?” Gek, dat ze dat nooit eerder gevraagd had.

Grootvader keek haar aan en knikte. „Zeker,” zei hij, „elk jaar, zo lang ik op school ging!”

„Een hebt u ze gezien?”

Het duurde lang voordat grootvader antwoordde.

Eindelijk zei hij: „Een keer, bijna!”

„Hoe? Bijna?” - Ze was opeens een en al aandacht. „Hoe kwam dat dan?”

„Nu, dat zal ik je vertellen. Maar laat ik eerst nog een paar takkenbossen op het vuur gooien, anders is het uit voordat ik klaar ben.”

Zodra de vlammen weer oplaaiden, begon hij: „Toen ik zowat net zo oud was als jij nu . . .”

„Dus acht,” zei Brigitte prompt.

„Juist, acht, dat komt uit . . . nu, toen gingen we net als jullie de dag vóór Kerstmis, als het begon te schemeren, de Drie Koningen tegemoet, en net als jullie wisten we natuurlijk nooit welke weg we moesten nemen: die van Barjols, over Mont-Ferrat of Callas. Je weet, ze zijn alle drie erg steil en heel hard schoten we niet op. We liepen tot het donker was en toen staken we onze lantarentjes aan en gingen zingend, maar ook een beetje teleurgesteld, terug. Beneden stonden onze moeders ons al op te wachten. Ja, daar hadden de moeders toen nog tijd voor; tegenwoordig hebben zij het zo druk dat ze daar niet meer aan toekomen.”

Brigitte knikte. Ja, dat was waar.

En onze moeders riepen: ‘Niets gezien hè? Och, kinderen, ze zijn allang voorbij!’

‘Van welke kant kwamen ze?’

‘Van Barjols.’

‘En wij hebben de weg over Callas genomen . . .’ - of welke het dan ook geweest was.

‘Jammer, niets aan te doen. Het volgend jaar beter!’ En ze vertelden ons hoe prachtig de Drie Koningen er uit hadden gezien met hun goudbrokaten mantels, hoog gezeten op hun kamelen en hoe vriendelijk ze gegroet hadden.

Toen we dat hoorden, hadden we nog meer spijt dat we de verkeerde weg hadden gekozen. En net als nu bij jullie waren er toen bij ons ook die riepen: ‘Allemaal onzin! Ik ga niet meer mee!’ Maar het volgend jaar kwamen ze toch weer opdagen!

Nu moet je weten dat ik een wijze grootmoeder had, die jij natuurlijk nooit hebt gekend. Toen ze merkte dat ik ook zo’n beetje tot de twijfelaars ging behoren, zei ze tegen me: ‘Nu moet je eens goed luisteren, Jean. Ik weet hoe het komt dat jullie de Heilige Drie Koningen nooit te zien krijgen. Dat is enkel en alleen je eigen schuld. Van ondeugende kinderen kunnen de Drie Koningen - die toch immers heilig zijn -

niet houden! Denk nu toch zelf maar eens: zij waren het toch die uitgekozen werden om onze Heer en Heiland als eersten, samen met de herders, te begroeten . . . Zorg dat je ze met schone handen tegemoet kunt gaan, - en daar bedoel ik niet mee, dat je ze onder de pomp moet wassen, dat begrijp je wel. Als je je zó gedraagt, - nu ja, heilig dat is natuurlijk uitgesloten, maar je snapt zelf wel hoe - dan zullen jullie hen vast en zeker zien, in al hun pracht . . .'

Deze woorden maakten diepe indruk op me. Niet dat ik op stel en sprong een heilig boontje werd. O nee, ik bleef de galgestrop die ik was, maar ik nam me voor, me laat ik zeggen gedurende de twee weken vóór Kerstmis, voorbeeldig te gedragen, zodat ik een ontmoeting met de Koningen waardig was. En ik hield woord!

De laatste weken voor Kerstmis was ik zó braaf, dat vader en moeder er niets van begrepen. Uit mezelf deed ik alle vervelende werkjes waar ik anders alleen met moeite en straf toe te krijgen was. In één woord: ik gedroeg me voorbeeldig! Zó zelfs dat mijn lieve moeder ongerust werd en vreesde dat ik een of andere ziekte onder de leden had. Ze moet zelfs stilletjes gewenst hebben, dat ik weer eens een van mijn ondeugende streken mocht uithalen. Maar niets daarvan: hoe meer Kerstmis naderde hoe 'heiliger' ik werd, zodat ik er vast op rekende de Drie Koningen te zullen ontmoeten.

Ja, dacht ik, ik ben het nu wel waard. Maar . . . de anderen! Die hebben zich nog niet bekeerd! Alles was ik tot mijn verdriet gedaan heb, zal mij niets helpen. Ik moet, met de anderen, boeten voor hun tekorten en mijn wens zal niet vervuld worden.

Dit was oorzaak, dat ik tenslotte besloot de anderen te laten gaan om dan stiekum alleen een andere weg te nemen!

En zo gebeurde het ook. Ik verstopte me. En toen ik wist dat mijn makkers de weg naar Callas hadden genomen, sloeg ik in mijn eentje die naar Barjols in. Het speet me alleen dat die verreweg de steilste was, terwijl er ook heel weinig aardigheid aan was moederziel alleen de tocht te maken. Ik rekende echter op mijn beloning!

Maar mis hoor! Hoe ik ook klom, - veel verder dan anders het geval was, - een ezel-drijver was de enige die ik tegenkwam!

Woedend keerde ik eindelijk om en daalde de berg weer af. Toen ik beneden kwam, waren er geen kinderen meer te zien: die zaten allang thuis kerstavond te vieren. Boos liep ik naar het huisje van mijn grootmoeder en deed daar mijn beklag. 'U hebt me er lelijk in laten lopen!' riep ik.

Ze luisterde stil naar me. Maar in plaats van medelijden met me te hebben lachte ze me een beetje uit - wat me nog veel bozer maakte!

'En de anderen? Die hebben de Koningen natuurlijk wél gezien!' riep ik.

Ze schudde het hoofd.

'Nee, Jean,' zei ze, 'die zijn óók onverrichterzake teruggekeerd. Die namen de weg naar Callas, maar daar waren ze ook niet. Ze waren op de weg van jou, die van Barjols. Maar toen ze jou daar zo in je eentje aan zagen komen, begrepen ze dadelijk wat er aan de hand was: dat je alleen aan jezelf gedacht had. En dat was dan ook de reden dat ze je rustig naar boven lieten klimmen en zelf de weg van Mont-Ferrat insloegen. Nu weet je meteen, waarom je tocht toch weer tevergeefs was'.

Zó is het toen gegaan. En uit die woorden van mijn grootmoeder kun jij ook begrijpen waarom ik zeggen kon dat ik ze eens 'bijna' heb gezien!"

Brigitte had stil naar grootvader geluisterd. Ze zat er nog even over na te denken.

„Het zou best kunnen, dat uw grootmoeder de spijker op zijn kop sloeg," zei ze een beetje aarzelend. „Ja . . . ze kon best gelijk hebben met wat ze zei . . ."

Lachend keek ze grootvader aan. „Ik zal er vast aan denken als we deze keer wéér voor niets terugkomen. En dan zal ik het ook zo erg niet meer vinden. Ik begrijp het nu wel . . . geloof ik . . ."

„Alleen," liet ze er even later op volgen, „zal ik ze wel óóit te zien krijgen?"

Maar veel tijd om daar over te piekeren had ze nu niet. Vader, moeder en Raoul konden ieder ogenblik terugkomen en dan moest alles klaar zijn!

„Hè grootvader, zet u het kribbetje even op zijn plaats; ik kan er niet bij!" Wat zou moeder toch wel zeggen nu het zo mooi geworden was . . .!

„Toet, toet," klonk het buiten. Daar waren ze, daar waren ze. Net nu alles opgeruimd was! En vrolijk liep Brigitte haar vader, moeder en broertje tegemoet.